

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie január 2012

II. senát

spisová značka	II. ÚS 140/2011
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené, v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	16. júna 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Proti sťažovateľke ako sudkyňi krajského súdu bol podaný návrh na začatie disciplinárneho konania s návrhom na rozhodnutie, aby bola sťažovateľka uznaná vinnou zo spáchania závažného disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods. 1 písm. a) v spojení s ods. 2 písm. b) zákona o sudcoch a aby jej bolo uložené disciplinárne opatrenie podľa § 117 ods. 5 písm. c) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o sudcoch“), a to odvolanie z funkcie sudcu.</p> <p>Rozhodnutím z 8. júla 2009 disciplinárny súd uznal sťažovateľku vinnou zo závažného disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods. 1 písm. a) v spojení s ods. 2 písm. b) zákona o sudcoch, ktorého sa dopustila tým, že</p> <ol style="list-style-type: none">1. v pridelenej veci vedenej na krajskom súde neumožnila na pojednávaní 14. júna 2007 účastníkovi konania vyhotoviť zvukový záznam z pojednávania a2. v pridelenej veci vedenej na krajskom súde pokračovala v protiprávnom konaní a opätovne neumožnila na pojednávaní 11. októbra 2007 účastníkovi konania vyhotoviť zvukový záznam z pojednávania, čím porušila povinnosť sudcu podľa § 30 ods. 2 písm. e) zákona o sudcoch dbať svojím správaním na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná, a vykonávať svoje povinnosti svedomito, a za to jej uložil podľa § 117 ods. 5 písm. a) zákona o sudcoch disciplinárne opatrenie – preloženie sudkyne na súd nižšieho stupňa. <p>O podaných odvolaniach navrhovateľky aj sťažovateľky rozhodol odvolací disciplinárny súd rozhodnutím zo 7. júna 2010 tak, že obe odvolania zamietol.</p> <p>Sťažovateľka v svojej ústavnej sťažnosti namietala porušenie označených práv tým, že disciplinárny súd vo veci rozhodoval aj napriek tomu, že vo vzťahu k druhému skutku uplynula premlčacia doba, odvolací súd sa nevysporiadal s námietkami sťažovateľky ako aj z dôvodu, že napadnutým rozhodnutím sa disciplinárny súd odklonil od svojej skoršej judikatúry.</p>
ratio decidendi	<p>Predmetom sťažnosti v časti, ktorú ústavný súd prijal na ďalšie konanie, bolo posúdenie, či rozhodnutím odvolacieho disciplinárneho súdu zo 7. júna 2010 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Disciplinárny súd sa v zmysle judikatúry ústavného súdu síce nepovažuje za všeobecný súd, ktorého právomoc je vymedzená v čl. 142 ods. 1 ústavy, ale na druhej strane je súdom, ktorého pôsobnosť je definovaná v zákone o sudcoch a je zameraná výlučne na disciplinárne veci sudcov všeobecných súdov (mutatis mutandis PL. ÚS 7/02). Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd rozhoduje aj o sťažnostiach fyzických osôb na</p>

porušenie ich základných práv v konaní pred disciplinárnym súdom. Disciplinárne konanie má povahu a znaky trestného konania, pričom disciplinárny súd je povinný pri svojom rozhodovaní prihliadať na základné zásady, ktoré sa aplikujú v trestných veciach. Preto v prípade, ak dôjde k porušeniu týchto zásad a takéto porušenie je v príčinnej súvislosti so základným právom na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, dochádza aj k porušeniu základných práv disciplinárne obvineného sudcu.

Z pohľadu ústavného súdu treba predovšetkým konštatovať, že námietka sťažovateľky o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s tým, že návrh na začatie disciplinárneho konania vo vzťahu ku skutku z 11. októbra 2007 (druhý skutok) „bol v rozpore so zákonom podaný po uplynutí šesť mesačnej subjektívnej lehoty“, má celkom zásadný význam z hľadiska posúdenia danej veci. Je to tak preto, lebo dôvodnosť tejto kardinálnej procesnej námietky by logicky znamenala, že ďalšie uplatnené námietky sú pre posúdenie predmetnej veci sekundárne.

Sťažovateľka teda namietala, že navrhovateľka (predsedníčka krajského súdu) podala návrh na začatie disciplinárneho konania na disciplinárnom súde vo vzťahu k druhému skutku po uplynutí šiestich mesiacov odo dňa, keď sa navrhovateľka dozvedela o disciplinárnom previnení (§ 120 ods. 7 zákona o sudcoch).

Odvolačný disciplinárny súd sa uvedenou námietkou vysporiadal výkladom § 120 ods. 7 zákona o sudcoch, podľa ktorého interpretácie subjektívna lehota v okolnostiach danej veci nezačala plynúť doručením podnetu Ing. L. na disciplinárne konanie sťažovateľky krajskému súdu dňa 22. októbra 2007, pretože pojem „dozvedel sa“ bol naplnený, až keď oprávnený orgán disponoval takou masou poznatkov, na základe ktorých splnil zákonom predpísané podmienky návrhu na disciplinárne konanie (ustanovené v § 120 ods. 8 zákona o sudcoch), k čomu vo veci sťažovateľky došlo až na základe šetrenia obsahu podnetu Ing. L., ktorý bol navrhovateľke postúpený Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd v prípadoch, ak výklad zákonov je natoľko extrémny, že vybočuje z medzí ústavnosti, nevylučuje prieskum takýchto rozhodnutí. O takýto prípad ide aj v danej veci, pretože podľa názoru ústavného súdu predsedníčka krajského súdu uplatnila proti sťažovateľke disciplinárnu zodpovednosť bez toho, aby na jej uplatnenie boli splnené relevantné zákonné podmienky, in concreto preto, že disciplinárny súd disciplinárne potrestal sťažovateľku v čase po uplynutí zákonnej lehoty, kedy už rationae temporis takým oprávnením nedisponoval, pričom odvolací disciplinárny súd sťažovateľke neposkytol súdnu ochranu.

Ústavný súd konštatoval, že ak oprávnený orgán podľa § 120 ods. 2 písm. a) a d) zákona o sudcoch koná na základe podnetu, sťažnosti alebo akéhokoľvek iného podania adresovaného ministrovi spravodlivosti alebo predsedovi krajského súdu inou osobou, za deň rozhodujúci pre začatie plynutia subjektívnej lehoty nemožno považovať iný deň, ako ten, v ktorom je ministrovi spravodlivosti alebo predsedovi krajského súdu takéto podanie doručené, t. j. deň, keď sa ako príslušný orgán „dozvie“ o tom, že malo dôjsť k disciplinárnemu previneniu.

Prvá objektívna možnosť v danom prípade vo vzťahu k druhému skutku, kedy sa predsedníčka krajského súdu bezpochyby dozvedela o mene a priezvisku sudkyne, o skutku, ktorým malo byť naplnené disciplinárne previnenie sudkyne, a dôkazoch, ktorými sa disciplinárne previnenie preukazovalo (§ 120 ods. 8 zákona o sudcoch), nastala v danej veci už v deň, keď bol podaný podnet Ing. L. predsedníčke krajského súdu „na disciplinárne konanie sťažovateľky dňa 22. októbra 2007“. Bolo už záležitosťou organizácie činnosti predsedníčky krajského súdu, akým spôsobom je ďalej preverená dôvodnosť podnetu. Začatie plynutia subjektívnych aj objektívnych lehôt nemôže závisieť od rozhodnutia oprávneného orgánu, ktorý môže navrhnúť disciplinárne konanie [§ 120 ods. 2 písm. a) a d) zákona o sudcoch], pretože prípadná ľubovôľa oprávneného orgánu pri nakladaní so začiatkom subjektívnej lehoty ľubovoľne by mohla narušiť právnu istotu sudcov. Konkrétne, zákonná subjektívna a objektívna lehota sú vždy prekluzívnymi lehotami, ktoré oprávnený orgán nemôže predĺžiť. Inak povedané, určenie začiatku plynutia subjektívnej lehoty nie je a nemôže závisieť od svojvôle či vnútorných pomerov oprávneného orgánu.

V danej veci nebol spor o to, že medzi dňom doručenia podnetu Ing. L. predsedníčke krajského súdu a dňom podania jej návrhu na disciplinárne konanie uplynula lehota dlhšia ako šesť mesiacov. Disciplinárne súdy však dospeli k záveru, že predmetná subjektívna

lehota nezačala plynúť dňom doručenia podnetu predsedníčke krajského súdu, ale dňom, keď bolo navrhovateľke postúpené šetrenie obsahu podnetu ministerstva spravodlivosti. Ústavný súd konštatuje, že takýto výklad disciplinárnych súdov je zjavne svojvoľný, z ústavného hľadiska neutržateľný, teda právo sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nemohlo byť dodržané v situácii, keď aj odvolací disciplinárny súd umožnil vykonať sankčnú právomoc v čase, keď ňou už disciplinárny súd podľa zákona vo vzťahu k druhému skutku nepochybne nedisponoval.

Sťažovateľka namietala, že hoci vo svojom odvolaní proti rozhodnutiu disciplinárneho súdu, resp. v napadnutom konaní uviedla viaceré námietky zásadného významu, odvolací disciplinárny súd na prevažnú časť týchto námietok vôbec neprihliadol a nijako sa s nimi nevysporiadal.

Ústavný súd konštatoval, že odvolací disciplinárny súd (ale ani disciplinárny súd) sa skutočne nezaoberal viacerými námietkami sťažovateľky, ktoré sa javia ako nie nepodstatné.

Opakovanou námietkou, ktorú sťažovateľka uplatňovala v priebehu disciplinárneho konania, bola skutočnosť, že „počas priebehu pojednávania vyhotovenie zvukového záznamu nikomu nezakazovala“. Pokiaľ neumožnila nahrávanie zvukového záznamu, v prípade oboch skutkov to bolo ešte pred začatím, kedy musela uskutočniť niektoré prípravné procesné úkony (napr. zisťovala okruh účastníkov atď.), pričom v prípade skutku zo 14. júna 2007 (prvý skutok) sa pred otvorením pojednávania pokúsila o zmierlivé vyriešenie veci. Odvolací disciplinárny súd pritom túto významnú obranu sťažovateľky nielen neskúmal, ale ani neuviedol, prečo tak neurobil. Rovnako zostala nezodpovedaná námietka sťažovateľky, podľa ktorej „za svoje rozhodnutia sudca nemôže byť postihovaný“ najmä v prípade, ak má účastník konania k dispozícii účinné prostriedky právnej nápravy, tak ako to bolo v danom prípade, ktoré boli aj využité (napr. ústavné sťažnosti). Treba súhlasiť tiež so sťažovateľkou, že napadnuté disciplinárne rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, pretože „z neho nemožno zistiť dôvody postihnutia pre závažné disciplinárne previnenie“. Z napadnutého rozhodnutia nie je tiež zrejmé, či sa sťažovateľka mala dopustiť jedného pokračujúceho disciplinárneho previnenia dvoma skutkami alebo či tak urobila opakovane, čo by bolo priťažujúcou skutočnosťou.

Uvedeným postupom bol porušený čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože nerešpektuje citované princípy spravodlivého procesu a v konečnom dôsledku je nepreskúmateľné.

Sťažovateľka tiež namietala, že napadnutým rozhodnutím došlo k odklonu od skoršej judikatúry disciplinárneho súdu, konkrétne rozhodnutím disciplinárneho súdu z 11. novembra 2004, ktorým bol disciplinárne obvinený JUDr. R. J. oslobodený spod návrhu na začatie disciplinárneho konania aj pre skutok, podľa ktorého „nedovolil zástupcovi vedľajšieho účastníka konania zachytávať priebeh pojednávania na diktafón a do zápisnice o pojednávaní Okresného súdu Považská Bystrica z 15. 12. 2003 vyhlásil uznesenie, že nepripúšťa, aby vedľajší účastník priebeh konania nahrával na zvukový záznam, pretože tieto skutky nie sú závažným disciplinárnym previnením“.

Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty, ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie.

Ústavný súd konštatoval, že aj zistenie, že disciplinárny súd v analogickej veci iného účastníka konania rozhodol odlišným spôsobom, ovplyvnilo jeho záver o porušení označených práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože táto skutočnosť do značnej miery spochybňuje objektivitu a elimináciu svojvôle súdneho rozhodovania.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd vyslovil, že rozhodnutím odvolacieho disciplinárneho súdu zo 7. júna 2010 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zrušil rozhodnutie disciplinárneho odvolacieho senátu a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

	S ohľadom na uvedené sa ústavný súd už nezaoberal ďalšími námietkami sťažovateľky, pre ktoré malo dôjsť k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	IV. ÚS 49/06, PL. ÚS 7/02

spisová značka	II. ÚS 249/2011
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález –vyhovené
dátum rozhodnutia	29. septembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 36 ods. 1, čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovatelia sa v konaní pred okresným súdom ako žalobcovia domáhali proti trom žalovaným určenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi vo veľkosti v žalobe špecifikovaných spoluvlastníckych podielov parciel (ďalej len „nehnutelnosti“). Sťažovatelia tvrdili, že nehnuteľnosti nadobudli dedením po J. S. a V. S., ktorí boli vlastníkami nehnuteľnosti na základe pridelovej listiny zo 7. apríla 1948. Nehnuteľnosť bola zapísaná na LV č. ..., reg. E, k. ú. H. v podielovom spoluvlastníctve sťažovateľov, avšak po vykonaní ROEP nebolo vlastnícke právo sťažovateľov zapísané z dôvodu, že na nehnuteľnosti stoja bývalé H. závody a je pre nich zapísané vlastníctvo k nehnuteľnosti v reg. ... (LV č. ...).</p> <p>Sťažovatelia tvrdili, že nehnuteľnosť im ani ich právnym predchodcom nebola nikdy vyvlastnená, nikdy vlastnícke právo k nej neprešlo na Československý štát. Výmer o vlastníctve pôdy vydaný podľa nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1946 Sb. n. SNR o vydávaní výmerov o vlastníctve pôdy, pridelenej podľa nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR v znení nariadenia č. 64/1946 Sb. n. je verejnou listinou a dokazuje vlastnícke právo prídelcu k prídelu. Zápis v pozemkovej knihe na jeho základe mal len deklaratórny význam. Zápis vlastníctva pre žalovaných považovali za nesprávny. Poukázali na to, že majú naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože boli vydané dva listy vlastníctva na tú istú nehnuteľnosť pre dvoch rôznych vlastníkov a v roku 2001 im bol zrušený zápis o ich vlastníctve bez právneho titulu. Svojich práv sa domáhali v zmysle všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka vychádzajúc z toho, že vlastnícke právo sa nepremlčuje.</p> <p>Žalovaní žiadali žalobu zamietnuť s odôvodnením, že ako vlastník k nehnuteľnosti bol od roku 1958 vedený Československý štát, ktorý sa aj ujal držby, vo výkone svojho práva nebol rušený. Právne úkony, ktorých predmetom bola nehnuteľnosť a ktoré následne štát vykonal, sú platné. Sťažovateľom vznikli iba reštitučné nároky a svojich práv sa mohli domáhať iba v reštitučnom konaní, čo však v zákonnej lehote neurobili.</p> <p>Okresný súd rozsudkom z 28. apríla 2010 žalobu sťažovateľov zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že sťažovatelia spĺňali podmienky na uplatnenie reštitučného nároku, tento však v zákonnej lehote neuplatnili, čoho dôsledkom muselo byť zamietnutie ich žaloby, pretože ak zákon č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“) ustanovil určité podmienky a postup na uplatnenie nároku, nemožno tento nárok uplatňovať podľa iného právneho predpisu (podľa všeobecných predpisov občianskeho práva).</p> <p>Proti tomuto rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom z 10. februára 2011 tak, že rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.</p> <p>Tvrdené porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces sťažovatelia odôvodnili tým, že krajský súd aplikoval na vec sťažovateľov právne</p>

	<p>predpisy [najmä § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 80 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)] spôsobom, ktorý zásadne poprel účel a význam aplikovanej právnej normy (ústavne nekonformne), odôvodnenie jeho rozhodnutia je zjavne protirečivé, popiera pravidlá formálnej a právnej logiky, jeho dôvody sú zjavne jednostranné a jeho závery sú v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti. Rozhodnutie krajského súdu nie je založené na dostatočných a právne významných dôvodoch. Krajský súd sa žiadnym spôsobom nevyporiadal s argumentáciou obsiahnutou v nálezoch ústavného súdu, na ktoré poukazovali sťažovatelia. Jeho rozhodnutie je založené na nepredvídateľnej interpretačnej ľubovôli, je zásahom do princípu právnej istoty.</p> <p>Tvrdené porušenie základného práva na vlastníctvo a práva na majetok sťažovatelia odôvodnili iba citáciou čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Ústavný súd sa už v minulosti zaoberal otázkou, či slovenský právny poriadok nevylučuje uplatnenie práv určovacou žalobou za súčasnej existencie reštitučného zákonodarstva v prípade, ak si žalobca, ktorý nevyužil možnosť uplatniť si svoj nárok na základe reštitučných predpisov, podal žalobu, ktorou žiadal určiť, teda deklarovať existenciu svojho vlastníckeho práva. S odkazom na svoju staršiu rozhodovaciu prax dospel k záveru, že reštitučné predpisy neboli vydané pre ten účel, aby spôsobili zánik vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale aby im uľahčili obnovenie tohto vlastníckeho práva. Preto, ak došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu, osoba nestratila svoj vlastnícky vzťah k tomuto majetku a nič nebráni tomu, aby sa svojho nároku, resp. finančnej náhrady domáhala žalobou opierajúcou sa o všeobecné predpisy občianskeho práva [podľa nástrojov ochrany vlastníckeho práva – žalôb určovacích, vindikačných (na vydanie veci), negatívnych a pod.].</p> <p>Krajský súd dospel v rozsudku z 10. februára 2011 k opačnému záveru, pričom tento svoj záver aj podrobne právne odôvodnil, pričom argumentoval tým, že:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. v dôsledku princípu, podľa ktorého tam, kde existuje špeciálna právna úprava, nemožno použiť úpravu všeobecnú, žalobou o určenie vlastníckeho práva nemožno obchádzať účel a zmysel reštitučného zákonodarstva a sťažovatelia v takomto prípade nemali naliehavý právny záujem na požadovanom určení; 2. reštitučné predpisy vychádzali z domnienky, že vec prešla v rozhodnom období na štát, a to aj v prípadoch jej prevzatia bez právneho dôvodu, pričom oprávnené osoby, ktoré si uplatnili nárok podľa týchto predpisov, sa stali vlastníkami veci až jej vydaním; 3. hoci Občiansky zákonník v rozhodnom období nepoznal ako titul nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti okupáciu, na základe rozhodnutia zákonodarcu vyjadreného v reštitučných predpisoch sa z okupácie stal formálne právny titul pre nadobudnutie veci zo strany štátu; 4. nevyužitím možnosti domáhať sa reštitučného nároku v zákonnej lehote dochádza k nezvratnému zániku práva, a tým aj k nemožnosti dosiahnuť revíziu krokov štátu urobených v rozhodnom období; 5. rozhodovacia prax všeobecných súdov o tejto otázke (ktorá bola v minulosti protichodná) sa stala v rokoch 2009 – 2010 stabilnou a vyplýva z nej totožný záver, aký zaujal krajský súd. <p>Ústavný súd napriek tejto argumentácii krajského súdu nezistil dôvod, pre ktorý by sa mal odkloniť od názoru vysloveného v jeho doterajšej rozhodovacej praxi. Rozhodnutie krajského súdu považuje ústavný súd za také, ktoré je založené na ústavne nekonformnom výklade dotknutých ustanovení právnych predpisov. Jeho argumentácia nemôže vo vzťahu k prípadom, keď došlo k zabratiu nehnuteľnosti štátom v rozhodnom období, bez právneho dôvodu, obstáť.</p> <p>Krajský súd pri argumentácii nevzal do úvahy zmysel a účel reštitučného zákonodarstva, ktorým nebolo spôsobenie zániku vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale naopak, uľahčenie obnovenia ich vlastníckeho práva. A v žiadnom prípade ním nemohlo byť a nebolo vytváranie dodatočných nadobúdacích titulov pre nadobudnutie vlastníckeho práva (štátom) s odstupom mnohých rokov, a tým aj legalizácia takých postupov štátu v dobe neslobody, ktoré boli nezlučiteľné nielen s ústavnými princípmi ochrany vlastníctva v ich dnešnom chápaní, ale boli v rozpore aj s právom platným v rozhodnom období.</p>

Pokiaľ zákonodarca vytvoril v § 6 ods. 1 písm. p) zákona o pôde samostatný reštitučný dôvod spočívajúci v tom, že oprávneným osobám sa vydajú nehnuteľnosti, ktoré prešli na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku prevzatia nehnuteľností bez právneho dôvodu, zmyslom tohto ustanovenia bolo uľahčiť oprávneným osobám dosiahnutie ich zápisu ako vlastníkov v katastri nehnuteľnosti v (nepochybne častých) prípadoch, keď štát zneužívajúc svoje postavenie v dobe neslobody a nedbajúc na platné právo pripustil zmenu zápisu vlastníckeho práva v evidencii nehnuteľnosti bez splnenia základných požiadaviek vyplývajúcich (aj) z vtedy platného práva. Uľahčenie postavenia oprávnených osôb malo spočívať aj v tom, aby nápravu zápisu svojho (stále existujúceho) vlastníckeho práva mohli dosiahnuť v relatívne jednoduchom správnom konaní a nemuseli sa domáhať súdnej ochrany svojho vlastníckeho práva.

Zo základných zásad občianskeho práva možno potom vyvodit', že v situácii, keď povinnej osobe (štátu) nesvedčí žiadny právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ostalo naďalej k nehnuteľnosti zachované vlastnícke právo toho subjektu, ktorý bol jej posledným vlastníkom pred dňom zápisu vlastníckeho práva štátu, hoci zápis v evidencii nehnuteľnosti tomu nezodpovedá.

Názor krajského súdu, podľa ktorého zánik práva oprávnenej osoby postupovať podľa zákona o pôde márnym uplynutím lehoty ustanovenej v § 13 zákona o pôde znamená aj zánik jej vlastníckeho práva, tobôž v situácii, keď povinnej osobe (na rozdiel od oprávnenej osoby) nesvedčí žiaden nadobúdaci titul k nehnuteľnosti, zásadne popiera základné právo na vlastníctvo, tak ako to je garantované v čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny či právo na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, pretože jeho aplikácia by znamenala vytvorenie dosiaľ v právnom poriadku neznámeho spôsobu straty vlastníckeho práva fyzických osôb v prospech štátu.

Je zrejme, že iba existencia reštitučného zákonodarstva nemohla spôsobiť ani nedostatok naliehavého právneho záujmu sťažovateľov na požadovanom určení. Keďže sa však všeobecné súdy nezaoberali s ohľadom na právny názor, ktorý zaujali, bližšie existenciou naliehavého právneho záujmu sťažovateľov, neprislúcha ani ústavnému súdu k tejto otázke zaujať stanovisko.

Z rovnakých dôvodov neobstojí ani argumentácia krajského súdu, podľa ktorej s ohľadom na princíp, že tam, kde existuje špeciálna právna úprava, nemožno použiť úpravu všeobecnú, a preto žalobou o určenie vlastníckeho práva nemožno obchádzať účel a zmysel reštitučného zákonodarstva. Sťažovatelia podaním určovacej žaloby sa nepokúsili obchádzať reštitučné zákonodarstvo, ale iba využili zákonom ponúkanú možnosť domáhať sa ochrany nimi tvrdeného (existujúceho) vlastníckeho práva procesne akceptovateľným spôsobom.

Hoci úlohou ústavného súdu nie je zjednocovať rozhodovaciú prax všeobecných súdov, alebo túto prax posudzovať z hľadiska jej stálosti alebo konzistentnosti, ústavný súd považuje za potrebné poukázať aj na to, že rozhodovacia prax najvyššieho súdu o tejto otázke sa ani v poslednom období nejaví tak jednoznačnou, za akú ju považoval krajský súd. Naopak, najvyšší súd napr. v uznesení sp. zn. 3 Cdo 205/2009 zo 17. februára 2011 dospieva (aj s poukazom na citované rozhodnutia ústavného súdu) k záveru, že reštitučné zákony, aj keď majú vo vzťahu k Občianskemu zákonníku povahu lex specialis, nevylučujú možnosť v prípade, ak sa zistí, že ustanovenia lex specialis nemožno na daný prípad uplatniť, domáhať sa ochrany vlastníckeho práva podľa ustanovení Občianskeho zákonníka žalobou o určenie vlastníctva, prípadne žalobou o vydanie veci. Pritom je zrejme, že ustanovenia zákona o pôde v čase rozhodovania všeobecných súdov sťažovateľom (už) neumožňovali využiť postup podľa nich (tak ako na to poukazujú i sťažovatelia v sťažnosti).

Z týchto dôvodov považoval ústavný súd rozhodnutie krajského súdu o potvrdení rozsudku okresného súdu o zamietnutí žaloby sťažovateľov za rozporné so sťažovateľmi označenými ustanoveniami ústavy, listiny a dodatkového protokolu, pretože pri aplikácii citovaných zákonných predpisov všeobecným súdom sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že zásadne poprel ich účel a význam. Ústavný súd preto konštatoval, že rozsudkom z 10. februára 2011 krajský súd porušil základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základné právo na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a právo na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ústavný súd zrušil toto rozhodnutie a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie, v ktorom bude povinnosťou krajského súdu riadiť sa právnym názorom

	ústavného súdu a znova posúdiť odvolacie námietky sťažovateľov v intenciách nálezu ústavného súdu.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	II. ÚS 231/09, III. ÚS 178/06, Najvyšší súd SR: sp. zn. 4 Cdo 130/2007, sp. zn. 4 Cdo 300/2008, sp. zn. 3 Cdo 205/2009

spisová značka	II. ÚS 480/2010
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	23. novembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	<p>Okresný súd uznesením zo 16. marca 2010 zamietol žiadosť sťažovateľky o prepustenie z väzby na slobodu. Sťažovateľka prostredníctvom svojej obhajkyne podala proti uvedenému uzneseniu v celom rozsahu sťažnosť, v ktorej namietala v prvom rade nespĺnenie procesných podmienok na vykonanie neverejného zasadnutia konaného 16. marca 2010. Uvedené neverejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obhajkyne sťažovateľky, keďže začiatok neverejného zasadnutia bol stanovený na 16. marec 2010 o 8.00 h a obhajkyne bolo 3. marca 2010 doručené upovedomenie o začiatku neverejného zasadnutia na 16. marec 2010, ale o 9.30 h. Neverejné zasadnutie bolo skončené a o žiadosti sťažovateľky bolo rozhodnuté ešte pred prítomnosťou zvolenej obhajkyne. Podľa názoru sťažovateľky sa krajský súd týmto pochybením v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nezaoberal a nevysporiadal sa s veľmi závažným protiústavným pochybením okresného súdu spočívajúcim v odňatí práva obžalovanej na obhajobu.</p> <p>Krajský súd uznesením z 20. mája 2010 rozhodol o zamietnutí sťažnosti sťažovateľky. Krajský súd sa zaoberal dôvodmi ďalšieho trvania väzby. Sťažnosť vyhodnotil ako nedôvodnú, keďže považoval rozhodnutie okresného súdu v aktuálnom štádiu konania za správne.</p> <p>Na základe príkazu krajského súdu z 20. mája 2011 bola sťažovateľka v tento deň prepustená na slobodu.</p> <p>Predmetom ústavnej sťažnosti sťažovateľky je porušenie základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy postupom a uznesením okresného súdu zo 16. marca 2010 v spojení s postupom a uznesením krajského súdu z 20. mája 2010, a to tým spôsobom, že v konaní pred okresným súdom pri vykonaní neverejného zasadnutia 16. marca 2010 vo veci konania a rozhodnutia o žiadosti sťažovateľky o prepustenie z väzby došlo k jeho vykonaniu v neprítomnosti obhajkyne sťažovateľky.</p>
ratio decidendi	<p>Zo skutkového hľadiska niet pochyb o tom, že v priebehu rozhodovania o žiadosti sťažovateľky o prepustenie z väzby došlo k pochybeniu zo strany okresného súdu týkajúceho sa predvolania obhajkyne na neverejné zasadnutie nariadené na 16. marec 2010 so začiatkom o 9.30 h, namiesto správneho začiatku o 8.00 h, čo bolo aj potvrdené následným úradným záznamom okresného súdu.</p> <p>Ústavný súd sa nemôže za daných skutkových okolností s interpretáciou (výkladom) a odôvodnením právneho názoru všeobecných súdov v napadnutých rozhodnutiach, predovšetkým z ústavnoprávneho hľadiska stotožniť.</p> <p>Článkom 50 ods. 3 ústavy je každému od začiatku trestného konania zaručené právo na právnu pomoc a zároveň je garanciou, že pre túto právnu pomoc musia byť vytvorené také (procesné) podmienky, aby mohla byť poskytnutá účinne a včas. Z týchto ústavných záruk vyplýva právo obhajcu zúčastniť sa úkonov v konaní pred súdom, plynúce aj z ustanovenia § 44 ods. 2 Trestného poriadku, ktoré zaväzuje všeobecné súdy v oblasti trestného súdnictva celkom bezvýnimodne.</p> <p>Obhajca mal za daných okolností právo zúčastniť sa tohto neverejného zasadnutia a nebolo jeho povinnosťou dopredu súdu avizovať pozitívnu skutočnosť, že sa ho aj chce zúčastniť – jednoducho povedané, využil svoje právo a riadne a včas sa ustanovil na súdom upovedomený úkon trestného konania. Táto skutočnosť nebola okresným súdom rešpektovaná.</p>

	<p>Navyše, sťažovateľka túto (procesnú) námietku uviedla aj v odôvodnení sťažnosti proti rozhodnutiu okresného súdu o žiadosti o prepustenie z väzby. Krajský súd sa touto závažnou námietkou vo svojom rozhodnutí žiadnym spôsobom nezaoberal, napriek obligatórnemu konštatovaniu o preskúmaní konania predchádzajúcemu napadnutému uzneseniu. Uvedené vzhľadom na relevanciu námietky možno považovať aj za odňatie práva na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd).</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že okresný súd svojím postupom (a následne uznesením) nerešpektoval a zmaril právo sťažovateľky na obhajobu v konaní pred ním, čo krajský súd následne (nevysporiadaním sa s argumentmi sťažovateľky) aj „odobril“, teda neposkytol sťažovateľke právnu ochranu. Ústavný súd teda vyslovil porušenie práva sťažovateľky na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3.</p> <p>Hoci ústavný súd zrušil uznesenia všeobecných súdov, nemohol zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, keďže možnosť ďalej preskúmať dôvodnosť väzby sťažovateľky už nie je daná vzhľadom na to, že väzba sťažovateľky sa už skončila. Znamená to vo svojich dôsledkoch, že pochybením, ktorého sa krajský súd a okresný súd objektívne dopustili, bolo s konečnou platnosťou zmarené právo sťažovateľky na súdne preskúmanie dôvodnosti trvania jej väzby. Došlo teda vlastne k denegatio iustitiae. Na nápravu takto vzniknutej ujmy bolo potrebné priznať sťažovateľke primerané finančné zadost'učinenie, ktorého výšku ústavný súd ustálil vzhľadom na okolnosti prípadu, následok, ku ktorému došlo, a princíp spravodlivosti sumou 2 000 €.</p>
<p> Používané odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov</p>	<p>Rozhodnutie Komisie Enselin et al. v. Nemecko z 8. júla 1978, DR, 14, s. 64</p>

<p> spisová značka</p>	<p> II. ÚS 478/2011</p>
<p> sudca spravodajca</p>	<p>Sergej Kohut</p>
<p> druh konania</p>	<p> čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p> druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p> nález – vyhovené</p>
<p> dátum rozhodnutia</p>	<p>15. decembra 2011</p>
<p> dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p> čl. 46 ods. 1, čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p> skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovatelia boli ako žalovaní v 1. a 2. rade účastníkmi v konaní vedenom pred Okresným súdom Kežmarok (ďalej len „okresný súd“). Tretím žalovaným bola Obec S. (ďalej len „žalovaný v 3. rade“). V tomto konaní sa žalobcovia proti sťažovateľom a žalovanému v 3. rade domáhali určenia neplatnosti kúpnych zmlúv, a to dvoch kúpnych zmlúv uzatvorených medzi žalobcami ako kupujúcimi a žalovaným v 3. rade ako predávajúcim (8. februára 1994 a 20. januára 1995) a kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľmi ako kupujúcimi a žalovaným v 3. rade ako predávajúcim (5. júna 1995). Predmetom kúpnych zmlúv boli rôzne nehnuteľnosti pôvodne vo vlastníctve žalovaného v 3. rade.</p> <p>Okresný súd rozsudkom zo 7. septembra 2005 žalobe vyhovel, určil, že všetky tri kúpne zmluvy sú neplatné, a žalovaného v 3. rade zaviazal nahradiť žalobcom trovy konania. Vychádzal z toho, že obecné zastupiteľstvo žalovaného v 3. rade nedalo na prevod majetku obce súhlas spôsobom, ktorý ustanovuje zákon [§ 9 ods. 2 písm. a) zákona Slovenskej Národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov], pretože udelený súhlas nekorešpondoval s geometrickými plánmi, ktoré sa napokon stali súčasťami kúpnych zmlúv. Vôľa žalovaného v 3. rade nebola preto prejavená tak, ako to vyžaduje zákon. Všetky tri kúpne zmluvy boli uzatvorené bez predchádzajúceho právneho účinného aktu obce – rozhodnutia obecného zastupiteľstva, v dôsledku čoho následné uzatvorenie kúpnych zmlúv starostom obce je absolútne neplatné s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka.</p> <p>Proti tomuto rozsudku podali odvolanie iba sťažovatelia. Krajský súd uznesením z 30. októbra 2008 rozsudok okresného súdu zo 7. septembra 2005 zrušil, a to vo výroku o určení neplatnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľmi a žalovaným v 3. rade</p>

	<p>a vo výroku o trovách konania. V rozsahu zrušenia vrátil vec okresnému súdu. Predmetom ďalšieho konania tak ostal iba návrh žalobcov na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľmi a žalovaným v 3. rade a rozhodovanie o náhrade trov konania vo vzťahu medzi všetkými účastníkmi.</p> <p>Okresný súd rozsudkom z 30. marca 2010 žalobu zamietol a žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal. Po doplnení dokazovania dospel k záveru, že pre prevod nehnuteľnosti žalovaným v 3. rade sťažovateľom nebolo potrebné vyhotovovať geometrický plán, pretože predmet tejto kúpnej zmluvy bol riadne vedený v operáte katastra nehnuteľností, v dôsledku čoho uznesenie obecného zastupiteľstva žalovaného v 3. rade zodpovedá zákonu a konanie starostu s ním korešponduje. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a konštatoval, že „žalobcovia a žalovaní mali v konaní vcelku rovnaký pomer úspechu a neúspechu“, a preto žiadnemu z nich právo na ich náhradu nepriznal.</p> <p>Proti tomuto rozsudku ako celku podal odvolanie žalobca. Proti výroku o náhrade trov konania podali odvolanie sťažovatelia. Sťažovatelia svoje odvolanie odôvodnili tým, že výsledok konania o určenie neplatnosti zmlúv uzatvorených medzi žalobcami a žalovaným v 3. rade sa ich netýka, neboli ich účastníkmi, a preto nemôže mať vplyv ani na rozhodovanie o náhrade ich trov. Keďže žaloba týkajúca sa zmluvy, ktorej účastníkmi boli, bola zamietnutá, konanie sa pre nich skončilo plným úspechom a má im patriť náhrada trov, ktoré im vznikli. Navrhli rozsudok okresného súdu zmeniť tak, že im náhrada trov konania bude priznaná.</p> <p>Krajský súd rozsudkom z 29. júna 2011 rozsudok okresného súdu vo všetkých výrokoch ako vecne správny potvrdil a žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.</p> <p>Sťažovatelia namietali porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu z 29. júna 2011 a odôvodnili to tým, že tento rozsudok vo vzťahu k potvrdeniu výroku rozsudku okresného súdu o náhrade trov konania neobsahuje dostatočné odôvodnenie a je založený na takom výklade ustanovení Občianskeho súdneho poriadku upravujúcich náhradu trov konania, ktorý popiera ich účel a zmysel. Sťažovatelia boli v konaní plne úspešní, pretože žaloba v jedinej jej časti, ktorá sa dotýkala sťažovateľov (neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorej ako jedinej boli zmluvnou stranou), bola zamietnutá.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Sťažovatelia vo svojej sťažnosti uviedli dva dôvody, pre ktoré sú presvedčení, že rozsudkom krajského súdu z 29. júna 2011, pokiaľ ide o rozhodovanie o náhrade trov konania, došlo k porušeniu ich označených práv. Prvým dôvodom je nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu v tejto časti a druhým taká aplikácia ustanovení o náhrade trov konania, ktorou bol popretý účel a zmysel právnej úpravy.</p> <p>Ústavný súd považoval odôvodnenie rozsudku krajského súdu za také, ktoré jasne a zrozumiteľne nedáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, pretože žiadnym spôsobom nereaguje na odvolacie argumenty sťažovateľov, hoci nepochybne ide o otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam. V takejto situácii nemohlo byť preto realizované základné právo sťažovateľov na spravodlivý proces, a už len z tohto dôvodu konštatuje ústavný súd jeho porušenie rozsudkom krajského súdu.</p> <p>Správne krajský súd vychádzal zo zásady, podľa ktorej v tomto prípade pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné vychádzať z princípu pomeru úspechu účastníka v konaní, čo zodpovedá aj účelu a zmyslu citovaného zákonného ustanovenia. Ako však vyplýva z odôvodnenia rozsudku krajského súdu, krajský súd pri aplikácii tohto ustanovenia nechal do úvahy to, že predmetom konania bola žaloba o určenie neplatnosti zmlúv uzatvorených medzi rôznymi subjektmi (a rôznymi účastníkmi konania), pričom tieto sa prerokovávali v spoločnom konaní iba z dôvodu, že žalobca tieto dve veci spojil do jedného konania vlastným rozhodnutím. Táto okolnosť sa potom musí prejavovať aj pri posudzovaní miery úspechu a neúspechu jednotlivých účastníkov konania. Pokiaľ túto skutočnosť nechal krajský súd do úvahy pri aplikácii § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku vôbec, vykladal túto normu v rozpore s jej účelom a zmyslom.</p> <p>Keďže právne závery krajského súdu, tak ako už boli uvedené, boli zjavne arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlivo a neudržateľné, ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím bolo porušené základné právo sťažovateľov na súdnu</p>

	<p>ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Sťažovatelia tvrdili, že rozhodovaním o trovách konania krajským súdom došlo aj k porušeniu ich základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu.</p> <p>Ústavný súd v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva zastáva názor, podľa ktorého ústavná ochrana týchto práv sa vzťahuje nielen na majetok existujúci, ale aj na majetok, vo vzťahu k nadobudnutiu ktorého patrí subjektu legitímna nádej na jeho nadobudnutie. O takýto prípad ide aj vtedy, keď sú splnené zákonom vyžadované podmienky na priznanie práva na náhradu trov konania účastníkovi súdom v občianskom súdnom konaní. Vo veci sťažovateľov je zrejmé, že sťažovatelia mohli v situácii, keď bola v konaní žaloba o určenie neplatnosti jedinej kúpnej zmluvy, ktorej boli zmluvnou stranou, zamietnutá, spoliehať sa na zákonnú úpravu a v čase rozhodovania súdu zistený skutkový stav veci, očakávať priznanie práva na náhradu trov konania proti žalobcovi, a teda im svedčila legitímna nádej na zhmotnenie tohto ich práva. Pokiaľ krajský súd pri rozhodovaní o trovách (prvostupňového i odvolacieho) konania sťažovateľom právo na náhradu trov konania nepriznal a svoje rozhodnutie navyše odôvodnil tak, že z neho nie je zrejmé, ako sa vysporiadal s odvolacími argumentmi sťažovateľov, porušil tým ich základné právo na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a právo na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu.</p> <p>Ústavný súd preto dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím bolo porušené nielen základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale aj ich základné právo na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a právo na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, zrušil rozsudok krajského z 29. júna 2011 v jeho časti, ktorou bol potvrdený výrok rozsudku okresného súdu z 30. marca 2010 o náhrade trov konania a vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania, a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.</p>
<p>použitú odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>I. ÚS 13/00</p>

Nálezy – priet'ahy v konaní

<p>spisová značka</p>	<p>II. ÚS 349/2011</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Lajos Mészáros</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o s'ťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>9. novembra 2011</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>V roku 1992 bolo na okresnom súde začaté dedičské konanie po poručiteľovi S. N. Dňa 28. februára 1995 boli sťažovatelia ako dedičia po poručiteľovi predvolaní na prerokovanie dedičstva, pričom predmetná dedičská vec bola pridelená súdnej komisárke Mgr. O. C.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľov uvedené dedičské konanie trvá už 20 rokov bez toho, aby bolo vo veci rozhodnuté, preto 4. mája 2011 a 7. júna 2011 podali sťažnosť okresnému súdu pre porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Konanie začalo v roku 1992.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatoval, že rozhodovanie v napadnutom dedičskom konaní môže byť mimoriadne zložitú. Právna zložitost' preskúmvanej veci spočíva v tom, že poručiteľ bol štátnym príslušníkom niektorého štátu USA (Illinois), pričom dedičia sú štátnymi príslušníkmi Slovenskej republiky, ale aj Maďarskej republiky. Pokiaľ ide o faktickú zložitost', tú predstavuje skutočnosť, že</p>

	<p>dosiaľ ani dedičia (najmä dcéra poručiteľa), ale ani obecné a štátne orgány (polícia) jednoznačne nevedeli identifikovať štátnu príslušnosť poručiteľa a ani niektoré jeho osobné údaje (rodné číslo). Tieto skutočnosti ústavný súd neprehladol pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia. Napriek uvedenému doterajší neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub právnej a faktickej náročnosti prerokovávanej veci.</p> <p>2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v predmetnom konaní ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným prieťahom. Jedna z nich síce využila svoje právo a podala žalobný návrh na určenie neplatnosti závetu, avšak využitie možností daných navrhovateľovi procesnými predpismi (napr. podľa Občianskeho súdneho poriadku) na uplatňovanie a presadzovanie jeho práva v občianskom súdnom konaní síce spôsobuje predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, dôsledkom ktorého sú zbytočné prieťahy. Ústavný súd však 5 rokov, počas ktorých bolo napadnuté dedičské konanie prerušené, samozrejme, nemohol pripočítať na vrub okresnému súdu.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a predovšetkým poukazuje na to, že viac ako 19-ročné trvanie preskúmaného konania je už samo osebe celkom jednoznačne neprimerané a neospravedlňiteľné (aj keď konanie bolo 5 rokov prerušené a spis sa nachádzal asi 1,5 roka aj na odvolacom súde, za tieto obdobia okresný súd nezodpovedá). Okresný súd bol však v danej veci opakovane nečinný, minimálne 30 mesiacov okresný súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty. Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných alebo iných ospravedlňiteľných dôvodov treba považovať za zbytočné prieťahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním napr. na nadmerný počet vecí.</p> <p>Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov a priznal sťažovateľom primerané finančné zadosťučinenie v sume 2500 € každému.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	<p>***</p>

<p>spisová značka</p>	<p>II. ÚS 522/2010</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Lajos Mészáros</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>9. novembra 2011</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovatelia podali dňa 10.7.1991 okresnému súdu návrh na začatie konania o určenie hranice pozemkov. Konanie začalo 10.7.1991.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že rozhodovanie v napadnutom konaní môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci s potrebou znaleckého dokazovania, keďže došlo aj k zmene „stavu v katastri nehnuteľností“, avšak doterajší neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci.</p>

	<p>2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľiek v preskúvanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prieťahom. Právny zástupca sťažovateľiek, ako aj sťažovateľka 1 sa síce v jednom prípade nedostavili na pojednávanie (16. februára 2005), inak však konanie sťažovateľiek možno považovať za súčinnosť. Ústavnému súdu neušlo pozornosti, že sťažovateľky opakovane dopĺňali a upresňovali svoj žalobný návrh aj preto, že sa v priebehu neobyčajne dlhotrvajúceho konania zmenili pomery, avšak využitie možností daných navrhovateľovi procesnými predpismi (napr. podľa Občianskeho súdneho poriadku) na uplatňovanie a presadzovanie jeho práva v občianskom súdnom konaní síce spôsobuje predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, dôsledkom ktorého sú zbytočné prieťahy.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a predovšetkým poukazuje na to, že takmer 20-ročné trvanie preskúvaného konania na okresnom súde je už samo osebe bezpochyby neprímerané (aj keď vec bola 22 mesiacov na krajskom súde, toto obdobie v zásade nebolo možné započítať na vrub okresnému súdu). Ústavný súd ďalej konštatoval, že okresný súd bol v danej veci opakovane krátkodobý, ale aj dlhodobý nečinný. Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedliteľná, pretože minimálne 6,5 rokov okresný súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľky v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzali. Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných alebo iných ospravedliteľných dôvodov treba považovať za zbytočné prieťahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné, keďže vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania svojimi dôsledkami môžu nadobudnúť charakter odopretia spravodlivosti (denegatio iustitiae).</p> <p>Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľiek na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a priznal každej sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie v sume 3 500 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 439/2011
sudca spravodajca	Ivetta Macejková
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	7. decembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka je účastníčkou konania (v procesnom postavení žalovanej v 4. rade) o vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré sa začalo návrhom žalobkyne (obchodnej spoločnosti) zo 4. mája 1995. Konanie bolo vedené najskôr na Okresnom súde Žilina, neskôr bola vec prikázaná na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Čadca. Na základe podanej námietky zaujatosti sudcov Okresného súdu Čadca bola vec ďalej prikázaná na konanie a rozhodnutie okresnému súdu Martin (ďalej len „okresný súd“). Konanie začalo 4. mája 1995.
ratio decidendi	1. Pri hodnotení podľa kritéria zložitosti veci ústavný súd poukázal na svoj nález sp. zn. III. ÚS 249/2010, keď konštatoval, že spory o vydanie bezdôvodného obohatenia nie sú právne zložité a existuje k nim aj stabilizovaná judikatúra všeobecných súdov, aj keď skutkovo, ako to vyplýva zo súdnej praxe, spravidla predpokladajú znalecké dokazovanie. Na dĺžku tohto konania malo vplyv zisťovanie a ustálenie skutkového stavu veci, ako aj

	<p>to, že v priebehu konania vyvstala potreba vykonať znalecké dokazovanie a bolo nutné vypočítať aj viacerých svedkov. Ústavný súd však konštatoval, že žiadna skutková zložitost' veci nemôže ospravedlniť doterajšiu dĺžku tohto konania pred okresným súdom.</p> <p>2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria ústavný súd konštatoval, že sťažovateľka je účastníčkou tohto konania až od roku 2006, keď vstúpila do konania namiesto doterajšieho účastníka MUDr. V. B. Ústavný súd nezistil žiadne závažné skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodit', že sťažovateľka prispela k doterajšej dĺžke konania pred okresným súdom a ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k priet'ahom.</p> <p>3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedených konaniach došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu. Sťažovateľka je účastníčkou tohto konania takmer 6 rokov, pričom konanie je vedené na dvoch stupňoch súdov (konanie však začalo už v roku 1995, pozn.). V čase od 28. júla 2008 do 10. júla 2009 a od 18. augusta 2010 do 22. júna 2011 sa spis nachádzal na krajskom súde, pričom tieto obdobia nemožno pričítať na vrub nečinnosti okresnému súdu. Ústavný súd berúc do úvahy doterajšiu dĺžku namietaného konania konštatuje, že z ústavnoprávneho hľadiska je neakceptovateľné, aby účastník konania musel čakať na právoplatné meritórne rozhodnutie všeobecného súdu viac ako 16 rokov, i keď v konkrétnom prípade sťažovateľky je jej účasť v konaní „len“ šesť rokov. Navyše, ústavný súd vo vzťahu k označenému konaniu rozhoduje už tretíkrát o porušení základných práv jeho účastníkov.</p> <p>Vzhľadom na uvedené ústavný súd preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom okresným súdom a priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 €. Ústavný súd neprikázal okresnému súdu konať bez zbytočných priet'ahov, vzhľadom na to, že mu táto povinnosť bola uložená už nálezom III. ÚS 49/06 z 5. apríla 2006.</p>
<p> Používané odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>III. ÚS 49/06, III. ÚS 249/2010</p>

<p> spisová značka</p>	<p> II. ÚS 187/2011</p>
<p> sudca spravodajca</p>	<p>Juraj Horváth</p>
<p> druh konania</p>	<p> čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p> druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p> nález – vyhovené</p>
<p> dátum rozhodnutia</p>	<p>8. decembra 2011</p>
<p> dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p> čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky</p>
<p> skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ podal Obvodnému súdu Bratislava I. 16. júla 1996 „Žalobu o ušlý zisk, peniaze, dlžobu a odškodné od firmy B. a H. B. v dôsledku nekalej konkurencie, podvodu a krádeže majetku“, ktorou sa sťažovateľ ako žalobca domáhal proti žalovanému „Firma B. a H. v r. 1994 so sídlom v B... zastúpenú jej majiteľom...“, ktorí v rokovaniach vystupovali menom firmy“ (ďalej len „žalovaný“), zaplata sumy 3 014 952 Sk s príslušenstvom, pričom zároveň žiadal aj o oslobodenie od súdnych poplatkov.</p> <p>Na základe prípisu obvodného súdu z 10. septembra 1996 však bola daná právna vec pre obvodným súdom zistenú vecnú nepríslušnosť postúpená Mestskému súdu v Bratislave (ďalej len „mestský súd“) ako súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie.</p> <p>Následne po premenovaní mestského súdu na Krajský súd v Bratislave, krajský súd prípisom zo 16. septembra 2002 danú právnu vec pre ním zistenú vecnú nepríslušnosť postúpil okresnému súdu ako súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie.</p> <p>V danej právnej veci bol 14. októbra 2002 spis dôsledkom postúpenia doručený</p>

	okresnému súdu, kde sa konanie bez meritórneho rozhodnutia vedie doteraz. Konanie začalo 16. júla 1996.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd dospel k záveru, že v právnej veci žaloby sťažovateľa nejde o vec tak právne či fakticky zložitú, ktorá by odôvodňovala jej prerokovanie v trvaní viac ako 15 rokov. Napokon, napriek tomu, že sa sťažovateľ svojou žalobou domáhal zaplatenia žalovanej sumy z rôznych právnych titulov (pozn. označenie žaloby), vzhľadom na to, že v období od začatia konania, t. j. od 16. júla 1996 do 18. mája 2010, keď bol nariadený termín prvého pojednávania vo veci samej, sa označené všeobecné súdy ako súdy prvého stupňa zaoberali iba odstraňovaním nedostatkov procesných podmienok konania, pričom vec ako taká bola vo svojom merite prvýkrát prerokovaná až na pojednávaní 8. februára 2011, rôznosť právnych titulov sťažovateľom uplatňovaného nároku pri doterajšom procesnom stave konania nie je možné ako zložitost' veci v prospech označených všeobecných súdov zohľadniť.</p> <p>2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd dospel k záveru, že aj sťažovateľ istou mierou prispel k zdržovaniu postupu v konaní (neúplné, resp. nesprávne označenie jediného žalovaného, návrh na pribratie žalovaných v 2. a 3 rade až v podaní z 20 apríla 2004) avšak na rozdiel od názoru okresného súdu ústavný súd bez ohľadu na mieru unesenia dôkazného bremena sťažovateľom v budúcnosti zastáva názor, že zo žaloby bolo od samého počiatku dostatočne zrejmé, čoho sa sťažovateľ domáha. Sťažovateľovi možno pričítať na t'archu aj zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ktorý potom sťažovateľ v rámci lehoty na odvolanie zaplatil, prípadne žiadosť právnej zástupkyne sťažovateľa o odročenie pojednávani z dôvodu zväzenia ďalšieho postupu v tomto konaní, resp. na účely uzavretia mimosúdnej dohody (ani jeden zo žalovaných, prípadne ich zástupcov na týchto pojednávaniach nebol prítomný, a teda je dôvodný predpoklad, že by okresný súd bol tieto pojednávania bez prerokovania veci samej odročil aj vtedy, ak by právna zástupkyňa sťažovateľa o ich odročenie nebola žiadala).</p> <p>Napriek už uvedenému však správanie sťažovateľa podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať za také, ktoré by zakladalo dôvodnosť trvania tohto konania viac ako 15 rokov.</p> <p>3. Napokon ústavný súd vzhľadom na to, že v postupe v konaní pôvodne vedenom obvodným súdom pod sp. zn. 26 Cb 15/96 v období od 16. júla 1996 do 10. septembra 1996 porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nevzhladol, zaoberal sa ďalej postupom krajského súdu, pôvodne mestského súdu, a následne okresného súdu konajúcich v právnej veci žaloby sťažovateľa ako súdy prvého stupňa a v tejto súvislosti prihliadol aj na § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá.</p> <p>Ústavný súd zistil, že postup krajského súdu (pôvodne mestského súdu) sa v rámci prvostupňového konania nevyznačoval plynulým a efektívnym postupom, spôsobil zbytočné prieťahy v konaní v trvaní takmer šiestich rokov. Aj ďalšie konanie okresného súdu vo veci sa podľa zistení ústavného súdu vyznačovalo neefektívnou činnosťou, neúčelnými úkonmi a ďalšími obdobiami nečinnosti.</p> <p>Vzhľadom na skutočnosť, že konaním, v rámci ktorého sa vec prerokúva, sa rozumie časové obdobie od začatia konania až do jeho právoplatného skončenia, najmä meritórnym rozhodnutím, ústavný posudzoval v danej veci konanie v celom sťažovateľom namietanom rozsahu, t. j. postup okresného súdu, ako aj ostatných označených všeobecných súdov konajúcich ako súdy prvého stupňa v minulosti, a pre už uvedené zistenia vyslovil porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 000 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 383/2011
sudca spravodajca	Juraj Horváth
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	15. decembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ je v procesnom postavení žalobcu v konaní, v ktorom sa domáha ochrany svojich osobnostných práv. Napriek tomu, že predsedníčka okresného súdu ešte v roku 2007 uznala sťažnosť sťažovateľa na prietahy v konaní za dôvodnú, okresný súd podľa sťažovateľa nekoná plynulo. Konanie začalo 30. januára 2007.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatoval že z hľadiska predmetu skúmaného konania ide v danej veci o prípad štandardnej rozhodovacej súdnej praxe, pričom ani z hľadiska charakteru a rozsahu okresným súdom vykonaných procesných úkonov v danej veci nemožno toto konanie považovať za skutkovo či právne zložitú. Zložitost' konania vo svojom vyjadrení nenamietal ani okresný súd.</p> <p>2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd nezistil na jeho strane žiadne také skutočnosti, ktoré by mu bolo možné pričítať na ťarchu ako prekážku pre riadny procesný postup v konaní.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj postupom okresného súdu a v tejto súvislosti prihliadol aj na § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Ústavný súd zistil v postupe okresného súdu viaceré obdobia absolútnej nečinnosti, okresný súd bol v danej veci absolútne nečinný viac ako jeden rok a sedem mesiacov. Obdobie (od 5. októbra 2009 do 19. júla 2011), keď sa spis z dôvodu odvolacieho konania nachádzal na krajskom súde, nemožno z objektívnych dôvodov pripočítať na ťarchu okresného súdu, pretože v tomto období okresný súd nemohol svojím postupom ovplyvniť rýchlosť tohto konania.</p> <p>Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 000 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 252/2011
sudca spravodajca	Juraj Horváth
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	15. decembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol v procesnom postavení žalobcu v konaní o ochranu osobnosti proti žalovaným: 1. Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, B.; 2. Krajské zastupiteľstvo Policajného zboru v B., Úrad justičnej a kriminálnej polície Policajného zboru, B.; 3. kpt. RNDr. O. M., H., a 4. Ministerstvo

	<p>vnútra Slovenskej republiky, B..</p> <p>Okresnému súdu bolo 19. februára 2009 doručené dovolanie sťažovateľa proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v tejto veci zo 4. decembra 2008.</p> <p>Konanie o dovolaní začalo 19. februára 2009.</p>
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, vzhľadom na to, že právomoc okresného súdu v konaní o dovolaní v zmysle § 241 ods. 4 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) je obmedzená iba na procesné úkony spojené s odstraňovaním prípadných väd dovolania, avšak o dovolaní ako takom už rozhoduje najvyšší súd, prípadnú zložitost' veci odôvodňujúcu časovú náročnosť postupu v konaní o dovolaní, nie je možné v prospech okresného súdu nijako zohľadniť. V danej veci takú okolnosť, ktorá by zakladala jej zložitost', ústavný súd nevzhladol ani v postupe okresného súdu v zmysle ustanovení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a o poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), t. j. v jeho úkonoch spojených s určením a vyrubení súdneho poplatku za sťažovateľom podané dovolanie. Inými slovami, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by zakladala faktickú alebo právnu zložitost' postupu okresného súdu v konaní o dovolaní, a tým súčasne príčinu odôvodňujúcu jeho priebeh o časovom trvaní viac ako 2 roky.</p> <p>2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd predovšetkým uvádza, že v zmysle ustanovení zákona o súdnych poplatkoch je splnenie poplatkovej povinnosti jednou zo základných podmienok konania. Napriek tomu, že sťažovateľ si svoju povinnosť zaplatiť súdny poplatok za dovolanie nespĺnil pri jeho podaní, túto skutočnosť samo osebe, resp. vzhľadom na ostatné okolnosti prípadu, nijako nemožno považovať za takú, ktorú by z hľadiska prekážok pre plynulosť konania bolo možné pričítať na jeho ťarchu. A teda ústavný súd nezistil žiadne také na ťarchu sťažovateľa pričítateľné relevantné skutočnosti, ktoré by bránili postupovať v konaní o jeho dovolaní plynulo a bez prieťahov.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj postupom okresného súdu a v tejto súvislosti prihliadol aj na § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá.</p> <p>Ústavný súd zistil, že postup okresného súdu v konaní o dovolaní sťažovateľa sa nevyznačoval plynulým a efektívnym postupom (dodatočné vyrubovanie poplatkov, nesprávne vyrubovaný poplatok, duplicitné doručovanie dovolania na vyjadrenie ostatným účastníkom).</p> <p>Vzhľadom na uvedené a berúc do úvahy najmä skutočnosť, že okresný súd dovolanie sťažovateľa postúpil najvyššiemu súdu na rozhodnutie až 23. marca 2011, teda po uplynutí viac ako dvoch rokov od jeho podania, pričom sťažovateľ sa o zistené prieťahy žiadnym relevantným spôsobom nepričinil, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní o dovolaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd priznal sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 000 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 468/2011
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	15. decembra 2011

dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ je žalobcom v konaní o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy proti odporcovi Z., a.s. v likvidácii. Konanie začalo 19. decembra 1994.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v napadnutom konaní môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci s opakovanou zmenou účastníkov konania, avšak doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci. Napokon ani predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázal na skutkovú alebo právnu zložitost' predmetnej veci.</p> <p>2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúvanom konaní, ústavný súd nezistil žiadne významné okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným prieťahom. Sťažovateľ neprispel svojím správaním k zbytočným prieťahom v konaní, hoci využil možnosti podľa Občianskeho súdneho poriadku (opravné prostriedky, návrh na zmenu účastníkov), avšak využitie možností daných účastníkom konania procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie ich práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prieťahy.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci a predovšetkým poukazuje na to, že prerušenie napadnutého konania v dôsledku konkurzu odporcu nepripočítal na ťarchu okresného súdu. Ústavný súd však konštatuje, že okresný súd bol v danej veci aj opakovane nečinný (spolu 40 mesiacov). Uvedený postup okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľný, pretože počas najmenej troch rokov súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty.</p> <p>Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 500 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 425/2011
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	15. decembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka je účastníčkou konania na strane odporcu vo veci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré začalo 26. mája 1999.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v napadnutom konaní, v ktorom sa rozhoduje o vyporiadaní BSM, môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci s určovaním jej hodnoty znaleckým dokazovaním. Na túto skutočnosť ústavný súd prihliadol pri určení výšky primeraného finančného zadost'učinenia. Napriek uvedenému doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub právnej a faktickej náročnosti prerokovávanej veci.</p> <p>2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúvanej</p>

	<p>veci, treba poukázať predovšetkým na to, že ako to z chronológie úkonov vykonaných v napadnutom konaní vyplýva, k predĺženiu napadnutého konania prispela čiastočne aj samotná sťažovateľka v poskytovaní súčinnosti pri vypracovaní znaleckého posudku, pričom napadnuté konanie sa v dôsledku toho samozrejme celkovo predlžovalo. Napriek uvedeným skutočnostiam v danom prípade podiel sťažovateľky na vzniknutých preťahoch podľa názoru ústavného súdu neospravedlňuje nečinnosť súdu a celkové správanie sťažovateľky nemožno kvalifikovať ako postup, výlučne v dôsledku ktorého došlo k zbytočným preťahom.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a predovšetkým poukazuje na to, že takmer 12-ročné trvanie preskúmaného konania je už samo osebe celkom jednoznačne neprímerané (aj keď sa spis nachádzal určitú dobu aj na krajskom súde, za ktoré obdobie okresný súd nezodpovedá).</p> <p>Ústavný súd však konštatoval, že okresný súd bol v posudzovanom konaní aj opakovane nečinný, t. j. v trvaní vyše troch rokov (po odpočítaní doby, počas ktorej bola vec na odvolacom súde), keď okresný súd nevykonával úkony smerujúce k rozhodnutiu v merite veci, ale takmer výlučne sa zaoberal návrhmi navrhovateľa z 21. decembra 2000 a 29. januára 2003 na vydanie predbežného opatrenia. Okrem uvedeného v období po náleze ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 88/04 (vo vzťahu k inému účastníkovi) opakovane došlo ku krátkodobým preťahom v postupe okresného súdu; táto skutočnosť je vzhľadom na predošlé rozhodnutie ústavného súdu a na celkové neobyčajne zdĺhavé trvanie napadnutého konania neospravedlniteľná. Okresný súd teda počas vyše štyroch rokov vo veci nevykonával žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka v danej veci počas súdneho konania nachádza.</p> <p>Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných preťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súde konať vo veci bez zbytočných preťahov a priznal sťažovateľke primerané finančné zadost'učinenie v sume 4 500 €.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>I. ÚS 88/04</p>

Spracovala : JUDr. Martina Buchová

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.